

Для посилань: Пискун О.М. Навчання учнів загальноосвітніх шкіл основам художнього конструювання. Еколого-натуралістична творчість : науково-методичний вісник. № 1. Київ: Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді, 2002. С. 209-210.

НАВЧАННЯ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ ОСНОВАМ ХУДОЖНЬОГО КОНСТРУЮВАННЯ

Пискун Оксана Миколаївна

Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка

Сучасна українська школа стоїть на шляху реформ. Головною метою цих реформ є створення в школах умов для задоволення найрізноманітніших запитів школярів.

Особливі можливості для задоволення різноманітних інтересів учнів має трудове навчання, адже воно ґрунтується на багатьох видах предметної діяльності і не прив'язане до конкретної базисної науки, як це є, наприклад, у фізиці, хімії чи біології. Трудове навчання можна поєднати з численними видами художньо-мистецької діяльності, зокрема, із декоративно-ужитковим мистецтвом.

В той же час у трудовому навчанні безпричинно ігнорується один із видів діяльності, який набув масового поширення не лише за кордоном, але і в нашій країні. Мова йде про художнє конструювання предметного середовища, яке ще інакше називають дизайном.

Професія дизайнера є дуже поширеною в економічно розвинених країнах світу. Нас завжди вражає досконалість і витонченість виробів таких відомих фірм, як Соні, Панасонік, Бош, Феррарі та багатьох інших. Ці здобутки пояснюються тим, що в школі й у вищих навчальних закладах країн Заходу вивченню художнього конструювання приділяють велику увагу.

Художнє конструювання – це та сфера навчально-предметної діяльності учнів, яка поєднує технічну і мистецьку діяльність і, тим самим, сприяє гармонійному розвитку особистості учнів.

На сьогодні розроблено достатню кількість програм трудового навчання для загальноосвітніх шкіл з основ дизайну, що мають на меті розвиток у школярів художньо-конструкторських здібностей та високої естетичної культури в матеріальній сфері.

Всі програми з основ дизайну побудовані таким чином, що поступово відбувається підвищення складності змісту теоретичного і практичного навчання, а також збільшується відсоток та характер самостійної творчої діяльності учнів.

Так, у п'ятому класі навчання носить переважно ознайомлюючий характер. Але незважаючи на це, учні вже після вивчення перших тем можуть безпосередньо використовувати набуті знання і вміння, втілюючи їх у зручні та красиві вироби. Засвоєння конкретних умінь художнього конструювання вже на першому етапі навчання є дуже важливим бо перші, нехай і не дуже значні успіхи підвищують вмотивованість діяльності учнів у їх прагненні творити естетично осмислені вироби.

На те, що об'єктів дитячої творчості вже у п'ятому класі буде достатньо, вказує той факт, що програмою технічної праці для п'ятого класу передбачено виготовлення найрізноманітніших виробів: іграшкових меблів, годівниць для птахів, підставок для календарів та чимало іншого.

У шостому класі розглядаються більш складні питання художнього конструювання. Сюди слід віднести такі теми, як "Біоніка в художньому конструюванні", "Поняття про ергономіку", "Макетування в художньому конструюванні" та інші. При вивченні даних тем необхідно широко використовувати наочність, в тому числі і кращі роботи учнів попередніх років.

Складність діяльності учнів у сьомому класі помітно зростає, посилюються вимоги до самостійності та самоконтролю. Робота над власним художньо-конструкторським проектом систематизує знання й уміння учнів і привчає їх до конструювання за певним планом.

Заняття у старших класах мають характер самостійної творчої діяльності учнів. Розвиткові у школярів здатності до самооцінки в художньому

конструюванні найбільш сприяє тема “Методика художньо-конструкторського аналізу виробу”. Спочатку учні вчать аналізувати доцільність вже завершених художньо-конструкторських робіт; поступове оволодіння методами художньо-конструкторського аналізу дозволяє їм здійснювати самоконтроль у процесі власної роботи.

Послідовність або методика художньо-конструкторського аналізу може бути такою:

1. Збір інформації з різних джерел (каталогів, проспектів і т.д.) про аналоги даного виробу.
2. Аналіз функціональних вимог до виробу з визначенням зв'язків “людина – предмет”, “предмет – середовище” та безпеки експлуатації.
3. Аналіз відповідності форми виробу його конструктивній основі, логіці і тектонічності форми.
4. Аналіз відповідності матеріалів функціям, конструкції та декоруванню окремих частин виробу.
5. Аналіз технологічності виробу як в окремих елементах, вузлах, так і в цілому.
6. Аналіз композиційного рішення цілісності форми, єдності характеру всіх елементів та відповідності форми стилістичній спрямованості.
7. Загальний висновок по художній конструкції виробу.

Загальний зміст занять у старших класах повинен мати практичне спрямування. Роботи учнів можуть демонструватися на шкільній виставці технічної та художньої творчості, найкращі роботи помітно відзначати почесними грамотами та подарунками.

Наостанок слід зазначити, що вивчення основ художнього конструювання можна здійснювати і в позаурочний час на заняттях гуртка відповідної спрямованості.